

szerda, april. 22.

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (országgyűlési hírek; kinevezések és előléptetések; ó. cs. s. ap. kir. fels. születésnapjának ünnepeltetése Budapesten; a sziszeki vasut terve; Szerbiában ismét befolyásra kap a porta és Russia; szerb viszonyok és sérelmek; fumei és pápai hírek; különféle: Krassómezei alapítvány, Rozenbach Jakab k. monostori furesa lopás; sa't) Anglia (lapvélemény a kínai háborúról; a' gabnatorvény elleni indítvány szavazás nélkül elmellőztetve; sa't.) Franciaország (burgonyazendülés Lousle-Saulnierben; a' bonapartizta összeesküvés elnyomatva, sa't.) Olaszország. Törökország. Gabonár. —

Magyarország és Erdély.

Az udv. fő kancellár f. h. 12én este Pozsonyba érkezett az országgyűlés befejezésére.

ORSZÁGGYŰLÉSI HIREK. A' f. h. 11kei elegyes ülésből köv. felirások küldettek fel. illető törvényjavaslatokkal együtt, szokott módon Ó. cs. s. ap. kir. Felségéhez: I. Az urbéri t. czikk tárgyában. Fels. sa't. Az 1832 évi országgyűlésen alkotott urbéri t. czikkeket vizsgálat alá vévén, azokat a' tapasztalás által sürgetett és a' szükségétől javasolt bővítésekkel és módosításokkal kiegészítettük, s akkép megkésztetett törvényjavaslatunkat Felséged általi kegy. megerősítése alá azatos kikérésével. II. alatt rekesztve fölterjesztjük. Kik egyébiránt sa't. II. A' jobbágyok örökösödéséről szóló t. czikk tárgyában. Fels. sa't. A' jobbágyok örökösödésének egymással ellenkező o'ly sokféle szokások és intézkedések miatt homály és zavarokba ütköző állapotját tisztán kifejtteni, s az osztó igazsághoz alkalmaztatva, törvényt elrendelni ohajtván, e' tárgyban késztett törvényjavaslatunkat Felséged általi kegy. megerősítése alá azatos kikérésével. III. alatt ide rekesztve fölterjesztjük. Kik egyébiránt sa't. III. A' k. kir. előadások 2dik pontja érdemében a' f. e. január. 4kén érkezett k. kir. válasza nézve. Fels. sa't. Tanácskozás alá vévén a' kir. előadások 2dik pontja érdemében f. e. január. 4kén érkezett kegy. kir. választ, mindenek előtt kijelentjük, hogy mi is az 1715:7dik t. czikk rendeletéből indultunk ki, midőn első felirásunkban a' katonatartásból és szállásosból származó terhekre nézve, a' mennyiben ezek törvényesek, egyezkedésekre bocsátkozni készeknek nyilatkoztunk, s ezen nyilatkozásunkat továbbá is egyedül a' törvényes terhekre kivánjuk értetni; a' mi e' terhek megváltása esetében, a' megváltási somma biztosítását illeti, valamint minden egyéb közdobeli ajánlatra nézve, ugy e' részben is a' törvény s végrehajtó hatalomnak törvényes hatósága elegendő biztosságot nyújtanak, s ezenfelül bármely egyéb kezességül szolgáló biztosítást szükségesnek nem látunk, sőt el sem fogadhatunk. Végre a' törvényhatóságok közti felosztás kulcsáról, mely e' terhekre nézve sem lehet egyéb, mint a' mi szerint más hasontermészetű közterhek felosztatnak, most, mielőtt még a' megváltás iránti egyezkedés elkezdült, tanácskozni időelőttinek véljük, és a' mennyiben azon kulcs egyik vagy másik törvényhatóságra nézve igazságosnak nem találhatók, azt majd akkor, midőn az egység által megállapított váltási somma felosztásra kerül, kiigazítani nem késünk. E' kijelentés értelmében megegyezünk abban, hogy ezen országgyűlésről ismét egy országos választmány neveztessek ki, mely az 1839 évi nov. 12kén fölterjesztett felirásunkban foglalt, most újra ismételt elveinket s nézetinket szorosán követve, azok szerint a' katonatartás és szállásos terheinek, mennyiben azok törvényesek, czélszerű megváltása iránt, azon katonai s kinstári tagokkal, kiket Felséged e' végre kinevezend, értekezésbe bocsátkozzék, azon értekezést a' katonai laktanyák felállítására, elrendelésére s fenntartására is kiterjessze, mind erről jelentést s kimerítő javaslatot Ó. cs. kir. Felségének az ország Nádorának bemutatva, Ó. cs. kir. Fohsége pedig azon jelentés mellékelteivel együtt az ország minden törvényhatóságival közölje, hogy ekkép ezek a' legközelebbi országgyűlésre, melyen a' tárgy okvetelen fölveendő lesz, elhatározó utasításokat adhatssanak, s az egész dolog végkép elintéztessék. Kik egyébiránt sa't.

Ó. cs. s. ap. kir. Fels. az oraviczei bányagazgatóságnál ülnökké s főerdőmesterré ideiglen Hubény Józsefet, a' temesi kam. igazgatóság tollvivőjét (actuarius) s az ottani erdőhivatal előadója helyettesét mélt. kegy. kinevezni, Mingázy Vincze kárán-ebesi k. sómázsamestert pedig kegy. nyugalmazni.

A' nm. m. kir. udv. kamra a' temesi k. kamrai igazgatóságnál megürült 3 tollvivői (actuarius) helyre Grubicz Ferenczet, a' cs. kir. köz. udv. kamra fogalmazó-gyakornokát, továbbá Unger Mihály és Lindmayer Mátyás keblebeli fogalmazó-gyakornokokat alkalmazá.

A' nm. m. kir. udv. kamra a' k. kamrai számvivőségnél Kerge Augusznak számvevőtanácsnokká kineveztetése által megürült utolsó számvevőtiszt helyre Noszeda Antal eddigi ingrossistát; az így, mint szinte Ekhard Péter vizsgálóbiztossá neveztetése által a' magyar tenger melléken megürült két ingrossistai helyre Thoma Antal és Murgách Károly járulnokokat; e' két utóbbiak helyébe járulnokokká Tröscher József eddigi díjlatlan fogalmazó-gyakornokot és Kaesz Antal díjlatlan számvivőségi-gyakornokot; továbbá Fürst Vincze sóvári kam. tisztartót ugyanottani sóellenőrré; az így megürült tisztartóságra pedig Bischitzky Antal sóvári anyagszámvivőt; végre Farkas Pál miskolczi pajtaort a' tiszaujlaki sószállítóhivatal irnoki tisztségére alkalmazá.

Tajny Ján. cs. aranykulcsos, udv. tanács, és Árva vgye főispánja, april. 14kén tudóvészben, Pozsonyban, élete 44ik évében meghalozott.

Budapest évfordulati szív-hála-és örömmnépét ulti husvét-kedden, april. 21kén t. i. april 19két mint fels. országlo fejedelmünk születésnapját, mely az idén husvét-vasárnapra este miatt husvét-kedden tartott meg. Már reggeli hat órakor a' budai várfokrol majd minden harmad negyed perczkor eldördült álgyszó s utczáról utczára szerteharsogó ezred hangászkarok vidor tábor-zenéje tolmácslá az ünnep nagyságát, későbbben az ezek zengő kalauzlatában a' két városi fő szentegyházak felé lobogó zászlóval s diszköntösben lépdelő rendes és polgári katonaság, s ezeket kíséző tömérédek népség. Ezek oda gyűlöngete után Budánm. Deresik János püspök s helytartósági tanácsnok ur teljes fényű egyházi szertartással ajánlá föl a' szeplőtlen hálalozatot a' fejedelmek fejedelmének királyunk s hazánk mindennemű boldogságaért a' polgári s katonai kormányzások (t. i. nm. Helytartó-tanács, nm. m. k. udv. kamra, hadi fő-parancsnokság sa't.) s egyéb törvény-és tiszthatóságok (t. i. Pestmegye, Buda fővárosi s m. kir. tudom. egyetemi tanács sa't.) tagjai és számos nép együtt-ajtataskodása mellett, a' tisztelgő ezredi sorok örömtüzelési s az ősz Budavár keleti és nyugati fokaira szegzett álgjuk verseny-dobörgési

s a' esinos egyenruhájú m. polgári katonaság s fegyver-tisztelkeletű közt; Pesten pedig dömötöri Németh György k. táblai főpap s esztergomi kan. szinte kitünő ünnepélyel mutatta be buzgó fohászkintak föl-kent urunkért s nemzetünkért a' főszentegyházat négy szegűleg körzötté Rothkirch ezred három zászlóaljnak miseszakonkénti lödözési s a' Dunaparra vont mozsarak vetélkedő robozati közt. Al, közép és főintézetű tanuló ifjúságunk is könyörgő kebellet járult az élet s bölcsesség atyjához nemzetünk boldogítójaért s a' tudományok koronás gyámolítójaért. A' testvér két fővárosi minden ajku színházak egész ragyoglatú világításban hódolgtak a' szép művészetek s mesterségeket ápoló kegyes uralkodóért. Budán nm. Mérey Sándor b. t. tan. s a' magyarországi tartománybiztosság főigazgatója sa't. adott a' fejdelmi névnap dicsőítésére fényes lakomát, hol fels. királyunkért, hitveseért s az országlo házáért zengtek a' fő hódolati áldomások álgudörgedezés közt.

(A' sziszeki vasut terve.) A' belföldi kereskedési összeköttetés emelésire, főleg a' tenger mellékhöz (Litorale) közelebb-hozás által, legczélszerűbbnek találatték azon már a' természet részről is annyi elsőseggel ellátott ut, melyet a' József-ut szabályoztatására megbízott Knezsics Kajetan es. kir. órnagy Sziszek-től a' szegéniai kikötőig legrovidebb vonalban mért ki. Ez ut egészen arra látszik rendeltetve, hogy a' kölcsönös kereskedési összeköttetés legkivánatosab' legczélszerűbb módon eszközölje, nemcsak hazánk terménydus megyéihez hozandván lehetőségig közel az egész tengerpartvidéket, hanem egyszersmind az ausztriai nagy terjedékű tartományokat, honnan számos kézművári czikk folyandhat a' kereskedésbe s ez által biztos forrás nyílánd az ipar s közzöllét terjesztésére. Kedves tudomásul adhatni van most szerencsénk a' közzött valódilag pártoló honosinknak, miszerint különösen a' es. kir. főhadikormányzások erőteljes pártolása következtében Sziszek-től a' bányasági két határvérendet át, Bandino Szeloig a' szeloni határvérendben, készitendő s loerőre számított vasut, és az onnan sz. Arkanyalig (Józsefvölgy közelebb, az ogulini határvérendben) egészen a' már majd tökéletesen rendezett József-utal kapcsolatba, jövendő könt tervezett a' főnebbi órnagy már elkészíté s az egész munkát végrehelybenhagyás végett legfelsőbb helyre már föl is terjesztetett. Ezen a' katonai határvérendem-alapból építendő vasut Sziszek-től Bandino Szeloig s onnan tovább sz. Arkanyalig készitendő könt, mind a' helyzet kedvezősége, mind a' kívánt legcélkélyebb távolság által, minden gondolható kedvezményt foglal magában. Az egész távolság Sziszek és a' szegéniai tengerpart közt ezentul csak 20¹/₄ mérföldnyi leendő, és pedig vasuton 10¹/₄ mérf., könton 10 mérföld, minek következtében a' kereskedőség nem csekély hasznára Sziszekről Szegénia 3 nap alatt szállíthatni mindennemű szükséges árut mind vevők, mind eladók kitünő nyereségére. E' vállalat hasznát még azon körülmény is emeli mindenek fölött, miszerint ezentul minden áruszállításra biztos számolással köthetendni alkut, minthogy az áruk Szegénia érkezését előleg bizonyosan határozhatni meg és mivel ezentul neu lesznek a' kereskedők kénytelenek rossz utak miatt a' legkedvezőbb nyereszékes alkalmat elszalasztani, vagy pedig a' hozadalmas Kulpa-hajózásra bizni magokat, mely uton többnyire későn, vagy legalább a' nyereség nagyobb részinek koczkatatása mellett juthattak a' tenger mellékre, gyakran pedig épen csak tetemes áldozatokkal eszközölheték a' szállítást. E' új összeköttetés ut, főleg Sziszek-től Bandino-Szeloig, minden várakozáson túl kedvezőnek mutatkozik. A' 10¹/₄ mérf. vasutvonal majdmindenütt fökéle esen vízirányos, csupán két helyet kivéven Petrinia és Gora közelében, hol mintegy ¹/₂ hüvelyknyi emelkedés esik minden öltre, tetemes akadály pedig csak Krizseput hegyháton fordul elő, mely mintegy 160 ölnyi föld alatti ut által mellőztetik el. Egy lö tehát kényelmesen fog két egymáshoz függesztett kocsit 120 mázsa teherrel, vagyis 150 mérő gabnával, tova szállíthatni. Sziszek és Bandino Szelo két főállomáson, és három közállomáson, melyek: Gora, Topusko, és Malyevacz, mint lováltási helyeken, szép, kényelmes épületek készülendek az illető igazgató, felügyelő s egyéb kezelési személység számára, egyszersmind állalok 60 lóra s fészerek ugyanannyi szekérre; mind e' mellett fog összesen egy millió forintba rugni, és így minden mérföld mintegy 90 ez. forintba kerülend, minek jutányossága annál kívüláglóbb, mivel a' Bécs-Trieszt közt építetni szándéklott, és szinte loerőre számított vasutvonal mérföldenkint 300 ezer forintba került volna, ámbár e' körülmény természetes oka az igen hegyes és völgyes vidék, mely mulhatlanul sokkal több költséget kíván. E' szerint tehát e' nagyszerű vállalat minden tekintetben igen czélszerűnek mutatkozik, és üdvös siker-t még azon körülmény is rendkívül emeli, mikép a' szállítási költségek iránt is legjótékonyabb intézkedések történtek, minél fogva Sziszek-től Bandino Szeloig vámmellősséggel együtt csupán 10—12 kr. fog fizettetni minden mázsa után; Bandino Szelotul Szegéniaig legfőlebb mintegy 24 krt fizetendek egy mázsa-tól, s így Sziszek-től egészen Szegéniaig csak mintegy 36 krt, mi valóban olly olcsó, hogy a' szállítás gyorsasága mellett számba vétele is alig érdemes. Ezekből elég világosan kitünik, miszerint Magyarország összekapcsoltatására a' tenger mellékhöz alig lehetséges kedvezőbb és rovidebb utat találni. E' j. tékony vállalat tehát, nagy fontossága tekintetéből hatalmas ösztönül szolgálhatna hazánkban több illy loerőre számított vasut-építésre, s ez által eszközözendő összeköttetésre hazánkban bánságunkkal együtt s a' tenger melléki kereskedőhelyekkel, mel y összeköttetést könnyen Ausztriaig is kiterjeszthetők idővel, mivel ez uton nem fogna olly költséges lenni a' vállalkozás sikeresítése, mint az annyi akadályal küzdeni kénytelen bécs-trieszi vasut, mely a' ráfordított roppant töke után al g hozhatna kamatot. Hazánk földje, mind síksága, mind porhanyúsága miatt minden tekintetben rendkívül alkalmas a' vasutak építésére, elannyira, hogy 100 ezer forintnál alig fogna mérföldenkint többbe kerülni bármely pályavonal. E' fontos ügy tehát annyival is inkább érdemli meg legosztatlanabb figyelmét az egész országnak, mivel ez egyszerű és olcsó eszközökkel csakhamar legnagyobb virágzásba lehetne hozni hazánk egyetemi kereskedését, s egyszersmind összeköttetését többi hozzá tartozó tartományival. A' főnebbi állítások alaposágáról legbensőbbben meg levén győződve, batran emeljük szavunkat hazánk minden törvényhatóságához, sőt a' jelen Országgyűléshez, mely olly ns buzgalommal törekszik mindenkép előmozdítani a' honi ipart s olly erőteljes rendszabályokat siet életbe léptetni Európa e' földje s fekvése tekintetéből legjobb s legszebb ország kiemelésire érzéketlen aluszekonyaságból, hangosan mondván, hogy itt már ideje jöletükért fúradatlanul munkás egyeb

nevezetekkel sorompba lépni 's összített erővel oda törekednie, miszerint hazánk kedvező fekvésű részeiből összeköttetési utak nyitassanak meg a tenger mellékel, főleg most, midőn e' sziszeki vasut világosan kitézte már azon irányt, melyben könnyen 's kevés költséggel biztosan célhoz juthatni. Ne gördítse senki el- lenvétésül, hogy sokat állítunk, megmutatni akarván, miszerint hazánk iparfej- lésire nézve ez az egyetlen eszköz, 's hogy e' jótékony cél valóban csekély költséggel érhető el, mert a' főnebbihez képest más európai országokban csakugyan hasonlíthatatlanul nagyobb pénzmennyiségbe kerülnek az illy vállalatok, a' most kérdésben forgó folyamszabályozások pedig iszonyu pénzösszeséget fognának elnyelni 's talán századok enyészte alatt is alig lennének tökéletesen bevégezhetőek. Az egész fölvilágosult világ meg van jelenleg győződve, miszerint a' vízépítési munkák tömérdek kincseket nyelnek el. Amerika, Anglia és Németország eléggé bőven van ellátva folyókkal, 's mégis mindenütt vasutakat építenek a' partok mellett. Közle- lebb bizonyítványul csak a' bázeli-strassburgi vidéket említjük, hol a' Raj- na két partján nem egy, hanem két vasutat építettek. És hazánkban is nem- de a' Duna Pest-Bécs között, 's mégis mind a' két parton vasutat szán- dék építtetni. Mennyi millió és mily sok esztendő kívántatik hazánkban a' Duna, Tisza, Száva, Dráva 's a' t. szabályoztatására, ha már csak a' budapesti partok szabályoztatása is másfél millió pfgő forintba kerülne, 's végre is mi hasznot hozhatna mind ez, miután a' folyamokat tavasz és ősztől áradás- osok, nyáron apály, télen pedig jég miatt nem használhatni folyvást és biztosan? A' gőzhajózásból Dunánkon és a' fekete tengeren leginkább csak Németország és Ausztria huzhat egyenes hasznot kézműgyári cik- keinek kiszálltatása által, míg hazánk csak közvetett haszonban részesül. Legnagyobb figyelemre méltó ezenkül, miszerint honunk, Havasál- föld és Moldva termékét tulajdonképen nem keleten, hanem nyugaton vásá- rolják 's fogyasztják, t. i. Horvátország, Illyria, Dalmátzia, Anglia és Franciaország. Miért térjünk el tehát rövid egyenes útról távol dardanell- lákra és fekete tengerre, 's miért haladjunk tovább veszélyes külföldi utakon, míg tulajdon birtokunkon, hazánkban is a' főfogyasztás helyeire jutha- tunk, és valamint időben, ugy költségekben is rendkívül sokat nyerhetünk? Lépjünk tehát véghatárazatra. Budapest, e' rendkívül kedvező fekvésű ikerváros, mely az ország minden résziből nagy mennyiségű mindennemű árukkal láthatja el magát, mely előtt olly fényes jövőndő nyílik az északi vasutal leendő összekapcsoltatása által is, építsen szinte löerőre számított vasutat Sziszekig, melyen 7—8 nap alatt minden áru a' szegniai tenger- partra fogja szállíthatni, és ugyan 7—8 nap alatt olajat, rizst, kávé, cuk- rot, gyapotot 's a' t. kaphatand onnan, pedig épen e' gyorsaság lehelli az éltető erőt a' kereskedésbe, míg most jobbadán Pettau, Triest, Laibach 's a' t. felé roppant pénz-és idővesztegetéssel juthat az áruhoz. A' több- ször említett sziszeki vasut arányzatánál fogva, mely szerint a' 10¹/₄ mérf. vonal, minden szükséges épülettel együtt alig kerül egy millióba, a' sziszek-pesti vonal, mely néhány nevezetesebb várost érinthetne, például Sz. Fehérvárt 's a' t. legfőlebb négyszerte lenne hosszabb, és így négy mil- lió forintba kerülne; mely mennyiség áldásteli hazánkra nézve, a' keres- kedési roppant haszon ellenében, melyet multhatlanul eszközözendene, olly csekély, hogy csupán kölcsön adott tőkének tekinthetni azt, mely azonnal dús kamatot fizet a' tulajdonosnak. A' bánásg szinte illy csekély költséggel jöhetne kapcsolatba Horvátország felé a' tengerparttal. A' Dunán Újpalánkától a' Dráva torkolatáig Észék közelében, mivel ott, leg- szélesebb a' folyó, és sem nyáron apály, sem tavaszkor áradás által nem igen szenved, mindenkor hajózható, ugy a' Tiszát is meglehetősen foly- vást használhatni, az ujbencei, szegedi, temesvári 's a' t. partoktól egé- szen a' Dunáig. E' szerint annak idején minden kivételre szánt árucikket vagy terméket közönséges hajókon Dálya (Észék mellett) vagy Szotin (Vinkoveze közelében) alá szállíthatni, honnan hasonló löerejű vasutat lehetne építeni és kapcsolatba hozni a' pesti vagy sziszeki fővonallal, mely szárnyvonal mintegy kétszer olly hosszú lenne, mint a' sziszeki 's így nem egészen kerülne két millióba. Valóban csekély mennyiség, ha fontolásra vesszük azon nagy hasznot, mely e' vállalatból valamint keres- kedésre, ugy egyszersmind kincstári só-és egyéb szállításokra háramlan- nek, megjegyezvén még különösen azon körülményt is, miszerint 6 nap alatt a' Dunáról tengerre lehetne az árukat Sziszekről szállítani, és viszont. Ez tehát az egyetlen és valódi olcsó eszköz gyors közlekedés-nyitásra Magyarországon és hazánk termékei kivételének könnyítésére, mi egy- szersmind óriási erővel emelendné az általános iparüzés kifejlését. És mind ezt — jól megjegyezzük — a' nemzet minden áldozata nélkül létesít- hetni, mert a' szükséges 5—7 milliót a' sziszeki vonalon is fizetendő vámlétek tökéletesen biztosítani fogja és jó kamattal gyümölcsötetendi, mely kedvező sikert a' folyószabályozástól soha nem várhatni, mivel az arra fordítandó roppant pénzmennyiség nemcsak nem kamatozna, ha- nem tisztán elveszne, ha csak különös vámfizetésre nem kényszerítették minden utas vagy hajó; mi mindazáltal legjobb esetben is alig lenne képes a' javítási költségeket fődözni, míg a' vasutak néhány év alatt az egész tőkét visszafizetik, melybe létesítések került. Végzetül megjegyezvén, hogy Sziszek kedvező helyzete mellett minden esetre középpontja marad- na e' vállalatnak, 's hogy a' ruszkbergi (bánági) vashámor-tulajdonosak Hoffmann és Maderspach, minden szükséges vas-szállítást legjutalmasb áron ígérektek szállítani. A' szegniai kereskedőség.

(Szerbiában ismét befolyásra kap a' porta és Russzia.) Martz. 21- iki szerb határszéli hírek szerint az ottani események az utóbbi hónapok- ban az ország önállóságát, melyet nemcsak tetteleg megalapította Milos hg, hanem a' porta is megismert, törekedtek megrendíteni 's az utóbbinak újra olly nagy befolyást szereztek, minőt a' töle közvetlenül függő tarto- mányokban gyakorlani szokott. Údvére lesz e' az országoknak? azt majd a' jövőndő fogja kifejteni. Az ügyek illy helyzete az ugynevezett honfiak- nak tulajdonítandó, vagyis azoknak, kik Milos hg alatt az ellenzést képe- zék. Milos hg folyvást növekedő hatalma, tekintete 's keménysége, mely

sokszor kegyetlenséggé fajult 's a' főurak korlátoztatása, kik mindig na- gyobb szabadtékokat iparkodtak magoknak szerezni a' szegénység rová- sára, e' főurak közt számossé ellenséget szerze az erőteljes fejedelemnek, kik többször próbálák a' főnálló rendet erőszakosan fölforgatni. E' ezél kiküzdésre legsikeresebb eszköznek a' porta nagyobb befolyásra emelteté- sit láták. E' lépés az utóbbi években annál biztosab sikerült, mivel vé- letlenül Szerbia védhatalma érdekei is egyesültek vele. Russzia t. i. szin- te rendszer-változtatást kívánt, hogy Milos hgnél ismét helyre állíthassa befolyását, melyet Hodges angol ezredes tetemesül csökkenté. Russzia átlátta, mikép a' porta befolyásának emelése által tulajdonképen csak saját hasznára dolgozik, azért megparancsolá ügyvivőinek, hogy a' szerb hon- fiak kívánatit mindenképen előmozdítsanak iparkodjanak Konstantinápolyban. Ez hozá létre az alkotmányt, és Milos hg megbuktat, utóbb pedig olly fér- fiak meghívását az ideigleni kormányra, kikben legnagyobb bizalmat vélt helyezhetni Russzia, 's kiket csakugyan minden korlátozás nélkül meg is erősíté a' porta. Midőn utóbb Obrenovich Jefrem, különben hű pár- tolója az orosz befolyásnak, rettegve látta gondolatlan léptei vészes kö- vetkezményit, melyek Szerbia függetlensége megbuktatását vonandák magok után, azonnal jobb útra törekvők téríteni társait; de ezek, feledvén a' haza ügyét, még nagyobb korlátlankodásra szólíták föl a' török kor- mányt, vele pedig nyíltan meghasonlottak, mert attól is tartottak, hogy Mihály hg mihelyt a' hatalmat megkapja, leginkább csak nagybátyja, Jef- rem, tanácsira fog hajlani. Ezek ármányi következtében a' porta csak Wucsics és Petronievics tanácsosokat rendelé a' fiatal fejedelem mellé. Ez által végre tökéletesen megtörték Szerbia annyi fáradsággal 's áldozat- tal kiküzdött függetlensége, mert ezentúl a' porta itt ismét kedve szerint fogja változtatni a' szerb kormányt, mint bármely más tartományban, a' hg maga pedig csak játszi 's kénylapda gyanánt jelenik meg és a' nem- zet akarátja minden hatását elveszti, melyet még a' zsarnoknak híreszt- elt Milos hg is tisztelni tudott. Egyébiránt a' mostani viszonyok nem fog- nak sokáig főnállhatni, mert a' fiatal hg nem kedveli azokat 's teljes mér- tékben számolhat a' nemzet szeretetére. A' nemzeti legközelebb gyűlés minden esetre megfosztandja hivatalától a' nagyhatalmu két tanácsadót, a' porta pedig olly zavarban van jelenleg, hogy hihetőleg nem igen muta- tand kedvet nyílt erőszak-használatra.

(Szerb viszonyok és sérelmek.) Zimony, april elején: „Mult hó 29-ikén esküvék meg Mihály hg ünnepélyesen a' szerb alkotmányra Bel- grádban. A' fiatal fejedelem olly tartomány kormányára lép, mely gyors kifejlésnek indult, és annival nagyobb fontosságu, mivel, mint szélső szomszédja az ozman birodalomnak, annyi egymásba ütköző törekvésnek czéllapja 's lehető legnagyobb befolyást eszközölhet a' belügyek vezetése iránt. Szerbia fekvése Európa leghatalmasb folyója partján, mely utóbbi években iparra 's kereskedésre nézve óriásiag növekedő érdeket nyert, még fontosabbá teszi e' tartományt. Ezenkül a' fényes porta hatalmi ha- nyatlása és a' török-egyiptusi ügy naponkint zavartabb helyzete legna- gyobb mértékben valószínűvé teszik, hogy Szerbia, Moldva, Bolgár és Bosnyákhon rövid idő múlva fontos események színhelyivé leendnek. An- nyival méltóbban fordul tehát nemcsak a' szerbek, hanem a' szomszéd ha- talmak szeme is a' fiatal fejedelemre, ki azon pillanatban lépett kormányra, midőn épen legnagyobb a' vélemények, kívánatok és érdekek különbsége. Még most is hatalmas párt létezik az országban, mely Milos hg visszahí- vatasát kívánja. E' párt elkeserült ellenzést gyakorol a' most főnálló rendszerre nézve. Milos hg folyvást képviselője a' szerb nemzetiségnek, míg Mihály hg, jámbor anyja és a' metropolita moszka befolyásnak hódol- nak. Belgrad egészen moszka akarattól függ, és épen azt választák szék- városnak, ámbár az egész nemzet Kragujeváczba ohajtja áttétetni a' kormányt. A' falusi képviselők zajosan kívánák ezt; de ohajtásukat olly határozottan tagadá meg a' moszka befolyás, hogy az elégtelenségnek szükségképen növekedni kell az önkény miatt. Az országlási főbb hivata- lokat moszka vagy osztrákok bírják, és a' nemzet határozottan kívánja őket eltávolíttatni, és helyeiket honfiakkal pótoltatni. Ehez járul még azon naponkint inkább terjedező hír is, miszerint Milos hg rövid idő múlva viss- zatérend Szerbiába jogai kivívására, melyek az erőszakos lemondás ál- tal koránsem szünhetnek meg. Mind ez olly nyugtalanító izgásban tartja az országot, hogy Mihály hg teljességgel nem nélkülözheti a' külföldi be- folyást és gyámolítást, mert természeti hajlami kitűnök ugyan, de még nem felejtettek ki, és teljességgel nyomát sem láthatni benne atyja jellemző- lárdságának, mely olly könnyen tudá legyőzni az elébe tonyosuló aka- dályokat. Általányosan attól tartanak tehát, hogy a' kormányzás ingatag és nemzetiséggel ellenkező leend, minek következtében az idegen befo- lyás mindinkább 's nagyobb túlyomóságot fog gyakorlani.

(Fiumei kereskedés.) Partvidékünk e' városában jelenleg van: 53 nagy és 30 kiskereskedő és 5 hajhász. A' kereskedési küldöttség 6 tag- ból áll, kiket a' nagykereskedők közül szokás választani. Van ezenkül Fiumében: 3 köedénybolt, 6 rosoglio, 1 papir, 6 bőr, 9 dohány, 1 cseme- ge, 3 viaszgyertya, 2 tészta, 1 burnótón, 3 kötél, és 2 horgonygyár; to- vábbá 2 serfőzés, 1 harangöntő, 2 könyvárus, 1 kárbiztosító kamra, több- féle biztosítási ügyviselőség, 1 gymnasium, 1 főiskola, 1 tengerész iskola, 1 lyányfanító intézet, 1 zeneiskola, 9 orvos, 3 gyógyszerár, 9 bába, 11 ügyvéd, 1 közönséges szegényi intézet, és 1 zálogház.

De b r e c z e n b e n april. 11 d. mult ki életének 46 d. évében La- katos József úr, egykor ifjabb éveiben — mint a' P a l l a s D e b r e c i n a b a n bizonyoságot láthatni — kitétszó classicus latin költő, majd magyar hitvánokink jelesbjei egyike, 's előbb a' N. Kun-Turkevi, közelebb, S utól- só éveiben, a' debreczeni r. gyülekezet közkedvességű predikátora. Elta- karított a' deb. n. t. egyházi előljáróság, predikátorai iránt eleitől fogva gyakorlott, 's méltánylast érdemlő, dícséretes buzgóságából, köz költsé- gen, lehető legnagyobb tisztességgel f. hó 1-ikén, a' helybeli és vidéki n.

t. papság, számtalan, minden rendű, vallásu, városi közönség jelenlétében, 's legelőkelőbb részvéte között. Özvegy — tőle példásan tisztelt, gyermekit ritka hűséggel ápoló — édes anyjának, szerető testvéreinek, számos rokon 's mindazoknak folynak utánakönyei, kik emberbaráti jó szívét közelebről ismerék. Nyugodjanak csendesen porai!

KÜLÖNFÉLE: Lugoson, mart. 30kán 's folytatva tartatott ns Krassó-megyei közgyűlésen közkedvességű főszolgabíró, jelen országgyűlés alatt pedig helyettes alispán Jakabffy Kristóf ur, szivbájló szónoklattal többek közt előterjeszté azon szomorú körülmény eredményét, hogy az elaggott megyei tisztviselők, 's azok özvegyei 's árvái sorsa biztosítvanem levén, azok méltó vigasztalásukra egy állandó nyugintézet alapítassék 's az ohajtott indítványt, az egész tisztviselőkar biztosított jövedője boldogító előérzetében szíve mélyiből eredett éljen! kiáltással fogadá, a' többi KK 's RRdek pedig a' szőnyegre került nyugintézetet, úgy is mint eszközt és czélt üdvösnek ismervén, annak létesítését rögtön 's közakarattal elhatározták. A' tisztviselőkar, mellynek az leginkább fekszik érdekében, késznek 's lekötözöttnek nyilatkozott arra, hogy f. 1840k maj. 1ső napjától kezdve, rendszeresített tiszteletdíjából, száztól ötöt e' nyugintézet alapítóké gyarapítására hagy. Az alapítási elvek kidolgozása végett nevezetes tagok vannak kinevezve. A' közhatal érdemelő alapítók, egy ülés alatt ez intézetre 794 p. frtot sziveskedtek ajánlani. — Esztergomban mart. 22kén halt meg Sz. Tamás hegyén Rozenbach Jakab Victorin extrinarius (kétségkívül az utolsó) 's nyugalmazott löczy plébános, ki 8 év előtt aranymiséjét ünnepelte, igen öreg korában. Mivel takarékos férfi volt, szép vagyont hagyott. Már életében a' Sz. Tamás hegyén léte hozandó iskola számára Büttner Károly plébános urnak ezer forintot adott által, végintézetében pedig azt rendelte, hogy minden vagyona, a' mi hagyományin (rokoninak, több egyháznak, kórházaknak, szegényeknek 's tb. nevezetes summákat hagyott) felülmarad, legyen a' szent tamási iskoláé. Ezen építendő iskola számára a' főszéki kaptalan, melly Sz. Tamás m. városföldesura, nemesak telket és szükséges épületi szereket, hanem 2.500 frtot is rendelt kész pénzben, esztergomi kanonok Miskolczy Márton pedig tíz ezer v. frint alapítványt ígért olly végre, hogy ezen tőkepénz kamatja tanító-fizetésre fordíttassék. Hogy ez iskola létrejött, Büttner Károly plébános f. aradozásának köszönhetni. — K. Monostor faluban furesán lakolt meg egy tolvaj. Egy oláh jó előre gondoskodni akarván a' husvéti bárányról, hatod magával elballagott mult héten egy éjjel egy derék juhok gazda aklához, 's mindegyik kiválasztott egy egy kövér bárányt magának; a' gazda e' zajra folébredvén a' tolvajok futásnak eredtek eldobván a' zsákmányolt bárányt, csak egy nem akart megválni a' kövér peccenyétől, de torkára is forrott. A' juhsgazda sarkoninalá a' terhestül nehezebben szaladót egész lakáig, hová a' tolvaj csak annyival érkezett előbb, hogy a' lopott bárányt a' magái közé ereszteté. A' káros visszakívánta magáét, de a' tolvaj tagadá a' tettet, 's késznek nyilatkozék rögtön saját nyáját megmutatni, azonban az éjsötét levén ez más napra halasztatott, 's a' káros haza ment azon fenyegetéssel, hogy más nap esküdtelkek jöved motozást tartani. A' tolvaj galibában érezvén magát, még azon éjjel kiezammaga juhához 's sötétben tapogatózva kiválasztá a' lopott bárányt 's nyakát kitekerve kidobá az árokba. Megviradt 's jó a' káros az esküdtelkekkel, megmozdítatik az akol 's a' lopott bárány megtaláltatik. Félzs és büfejében saját bárányának tekerte nyakát 's így a' helyett hogy nyert volna, még vesztett 's toldalékul meg is nadragolták. V. U. — F. évi Jelenkorunk 20dik számában a' 79 lapon említett ligeti (Torda vgye) véres menyekző elvetemült hőseinek egyike az igazság kezeibe került 's a' Kolozsmegyei tömlőczben várja borzasztó tette megérdemelt büntetését. A' gyilkosak repái (Kolozsmegyében) születésűek, 's a' völegénnyel, ki mint a' menyasszony, áldozatal volt kitűzve, egy apának testvér gyermekei. A' nyomozásokbul hozzá vethetőleg a' két idős testvér tehetős apjokegész vagyona sora sörögőlag határozták el a' kisebb testvér 's leendő neje meggyilkoltását, mit ha egy részről végrehajtottak is, de a' vagyont illetőleg aligha egy nem járnak, mint Aesop kutyája, melly árnyék zsákmánya után olalkodva a' magáét is elveszté. A' legmélyebb erkölstelenség 's nevelés-elhanyagolásból eredő legvastagabb tudatlanság vetemülhet csak illy borzasztó 's törvényt és erkölcsiséget olly mélyen sebzó galád tettekre, minő ez vala. — A' kegyes iskolák kolozsvári háza két munkás 's tiszteletre méltó tagját majd egy időben veszté el; egyik Szabó Elek a' szerzett tartományokának (provinciálisának) segéde 's a' kir. ns convictusnak 18 éven át munkás előjárója, kinek épen, midőn órája fölvonásával foglalkodék, gutaütés által állitá meg munkás élte mutatóját a' halál mart. 23kán 61 éves életpálya után. Ennek eltakarítására készület közben pedig a' szerzetnek egy másik derék tagját Lakatos Mártont, a' kir. lyceumban 9 évig a' világtörténet szeretett tanitóját, bölcsészeti és szép művészeti tanárt ölelte a' kora enyészet birodalmába életének 37dik évében. A' két érdemest egyszerre kísérté a' végtisztelgés sirjába mart. 26án. béke poraiknak. Maros-Vásárhely fölött szép időjárás mellett aprilis 7kén saját s a' g o s égitünemény mutatkozott reggeli 9 és 10 óra közt. A' nap tányérát vékony fejjel felleg fátyolozván körül az abban megtört sugarak tojásdad alakban, egy az ég majd fél részét átölelő harmas szivárványt képeztek, mellynek szélein aránylagos távolosságra, négy a' közből álló naptól alig különböztethető napkép mutatkozott. A' virágnapi vásár itt olly sikerrel ütött ki, millyet illy gyönyörű időben várni lehetett. Minden felől számos nép tödült össze. Idegen kereskedő is elég volt. Jó keletű vala különösen a' kalap és csizma. A' baromvásár egy volt a' legjobbakk közül. A' marha ára tetemesen növekedett. Az igavonó ökor párja 300—320, vágnivalóé: 200—250, három éves tulkoké: 150—200 fton kelt. A' legdrágább pár ökor 540 ft volt. Egy tehén 75—115 ft. Csikó kevés, egy adatott el 380 fr. katonaság alá vettek 44et, darabját 100 pengő forintjával. Szekeres ló 70—90 ft. Mind össze 1695

vásárlás történt. A' b. ánságból 5 marhaszedő jött. Mint e' vidék nevezetes ritkasága egy vidrabőr, 20 fton adatott el.

Pápáról apr. 18kán: F. 1840k mart. 9én, Eszterházy Károly gr. pinkóczi majorjában, éji 11 órakor négy pásztor jelenlétében, egy 3 éves előhasu birka, négy bárányt és egy üszögöt ellett. Az első dögölve huzatván el tőle, a' 2dik 's 3dik életben, a' 4dik ismét dögölve lett. Az életben lettek közül az egyik fél óraig, a' másik hét óraig élt. Ezen ritkább esetet hírül adván uradalmi praefectus Bezeredy Mihály urnak, ő a' börrrel-szörrel 's köldöksinórral ellátott, egy első és egy hátulsó köröm nélküli lábat, 's inkább báránynak a' farát mint derekát képező, mint egy 3 negyed ftnyi csont nélküli nyálkás husdarabot borból kivétette, a' bőrt kikészítette, kitömte, 's tiszti fő ügyvéd Sebestyén Gábor ur kérelmére, a' pápai fő iskola physikai museumának ajándékozta. Rendeltetési helyére jutása előtt meglátván Cseresnyés Sándor megyei egyik rendes főorvos ur ezen természet játéka buja szüleményét, rajzba véteté. Az anyabirka elléséhez közelgetvén, bágyadozott, 's noha jól evett ivott, még is rendkívüli terhe alatt annyira elgyengült, hogy rajta minden fölkelésekor segíteni kelle. Ellés után minden gyapja elment, de e' mellett életben vagyón.

Anglia.

(Lapvélemény a' khinai háborúról) Tudja é az angol kormány ezen óriási vállalat következményit, nem a' háborút, hanem Khina elfoglalásaét? Elég erősnek érzi e magát az indiai jelen viszonyok és honi zavarok között 's végre kívánatosnak tartja é a' britt uraságot a' keleti tenger partjait terjesztetni? Erős okunk van kételkedésre. A' parlament ugyan 1795ben ünnepelesen nyilvánítá, mikép a' hódítási terv 's angol uraság terjesztése Keletindianban, merően ellenkezik az angol nemzet akaratjával, becsületével és elveivel; de mostan a' szabad választás ideje elmúlt, most a' vas szükség uralkodik. A' khinai miveltségi rendszer nem tudása és megvetése által annyira nyakokra hagyák nőni a' bajt, hogy most tőle nem akarva, nem sejtett, nem kívánt czél felé villám-sebességgel ragadtatnak. Az indiai társaság mély belátásu kormányzóinak ismételt intéseit, mellyek két századi tapasztalaton alapszanak, egy Staunton egy Davis észrevételeit, mellyek keleti Ázsia népségének és igazgatásmódjának jelleméből merítvék, elhallgattatá az alacsony kalmá 's elkek szenvedélye és fukarsága, kik csak pillanatnak élnek 's jövővel mit sem törődnek. A' kormányzó kar rosza a' tisztviselőji és a' kereskedők tettét Kantonban, mint szinte a' csempüzt is, mellyet álnév alatt gyakoroltak. Gondoljátok meg, ugymond, mit tesztek, ti a' khinaiak kétszínűsége miatt panaszkodtok és ugyanakkor magatok törvény ellenére áruhában a' birodalom belsejébe nyomultok, és egy önálló ország tisztviselőit, kik főlebbvalóik parancsát szigoron teljesítik, kígyonyoljátok. Khinai kereskedésünk, így szól Staunton és az arra ügyelők, hosszú ott tartzkodásom alatt 1800—1817ig, kevés kivétellel olly szabadság és jólétnek örvendettek, mint bármely más országban, mellyel kereskedési szerződést kötöttünk 's baráti viszonyban állunk. A' kivételt politikai czivakodás okozá, mellybe a' khinaiakkal hibánk által keveredtünk, 's annak daczára a' közlekedés 17 év alatt csak néhány hónapra szakadt meg. Ha meggondoljuk, mint szállottunk meg 1808ban Makaot, ha eszünkbe jut, mit tettünk 1844ben a' khinai vizen (egy khinai ótalom alatt volt amerikai hajót akartak elvenni) ha mi angolok és khinaiak sérelminket 's panaszkinkat egymás mellé tesszük, mérlegünk bizonyosan fölbillen. „Mit akartok hát most, így folytatja a' derék kormányfi beszédét Lindsay és Mathesonhoz, és más hason gondolkodásu emberekhez „ti ringy-rongy ürügyből háborút akartok kezdeni Khina ellen, háborút egy független ország ellen, hogy erőszak és csalárság által kereskedési szerződést 's nagyobb szabadságot csikarjatok ki magatoknak! Ez előttem utálatos és a' miveltőbb nemzetek hadi történeteiben alig találhatni mását. A' kezünkbe került vagy általunk károsult khinai méltán így szólhat: „Ti martalóczok, zsákmánylók vagytok; ti minket törvénytörő igyekezetinkben gátoltok, ti roszat, talán pótolhatatlan roszat tesztek azokkal, kik titeket sohasem bántottak; és mind ez önzésből, alacsony nyereségvágybul történik. De az angol jobbak ez intése pusztában hangzott el. Mit Thucydidesnél mondtak az atheneiek a' melosiaknak, azt mondák a' kalmárok orezátlanul ellenfeleiknek: „Tudjuk hogy az istenek szabad akarat szerint uralkodnak, az emberek pedig természeti kényszerítés által ott, hol hatalmasak. Mi sem legelől nem találók fel e' törvényt, sem legelől nem használók; ugy éltek azzal ezelőtt is 's ezután is ugy fognak. Mi tudjuk hogy ti is azt tennétek, mások is, ha olly hatalmasok volnátok, mint mi. Nem félünk azért hogy isten megbüntet érte. De most midőn Staunton jóslatai teljesülnek, most támadnak föl azok, kik ezelőtt az okosság szavát gunkaczajjal fogadák, ki hitt volna e' redves országban 's e' buja selyemruhás mandarin-népben annyi erőt, annyi bátorságot, hogy Angliával újat huzni merjen, így kiáltnak a' kereskedők; ki hitte volna hogy gyarmúveink fölött, még ha idegen lobogó alatt szállítják is oda, örökre elmerjék a' pálczat törni? Ti Lindsay, Matheson, Gützlaff (csempüztök) ezt nekünk nem mondatok; ti azt állítátok, csak szilárdul kell föllépnünk 's a' császár ijedtében leesik trónjáról 's a' legfőbb mandarin kiejti az esetet kezéből. S néztek csak, versenytársink az amerikaiak huznak hasznat veszteségünk-ből. Milly kárörömes pillanatot hánytának ránk, midőn hajóra kelle szállanunk Főleg Olyphant (gazdag amerikai kereskedő) minden lealacsonyítatásnak aláveti magát, mit csak Lin ki tud gondolni. O ha mi ezt tudtuk volna, mi is hasonlót teszünk, mert mit ér nekünk, ha utódink a' heszperidák arany almáit szedik is, ha nekünk vini kell a' százfejú sárkánnyal, vagy épen mint Herculesnek az égboltozatját tartanunk. Mi szegény kereskedők elvesztünk; kereskedésünk végpusztulásra jutott, és szívfájdalommal kell néznünk, mint töltik meg a' yankeek (éjszakamerikaiak gunyveve az angolnál) gunkaczaj közt zsebeiket. A' veszteségtől rettegő kalmárok ezen fájdalma a' tory lapok harsány hangon szemtelenül kürtölgeti 's a' whig minis-

terséget zavarba hozni akarják, Palmerstont rágalmazzák, szemrehányásokkal illetik. Ha ti whigek, így szól a Standard 's több hozzá hasonló szörű lap, oktalanúság és hanyagság által oly óriásivá növesztétek a zavart, hogy a csomót karddal kell megoldani, legalább az ország java és hire tekintetéből oly állásba kellett volna helyezkednetek, miszerint erőnek azonnal erőt szegezhessetek ellen; a ravasz, szolgálai érzelmi udvarnok Polonius jobban értett a politikához, mint utódja Melbourne I. Vagy elfelejtétek e' szavakat: örizkedjél a veszekedéstől; de ha egyszer benne vagy, úgy vágd ki magad, hogy vetélytársad féljen tőled. Mint a tapasztalatlan ifjakat a ravasz öregek, úgy szedtek rá titeket a khinaiak. Nézzétek ti szegény kereskedők, khinai martalóc-hajók hemzsegeinek a keleti tengeren, veszteségtek bizonyos; a whigek két nyomoru hajót küldöttek csak segítségre. Mit bánja azt a Standard, ha dologhoz értő rágalomnak, hazugságnak tartja is beszédit, csak ő egyszer a tudatlan sokaságot ingerelje föl. De miért is volna épen lehetlen, így szól az utczai bölcöség, hogy a 400 millió khinai Angliát elnyomja 's a hatalmas khinai hajóhad a tengert megtisztítsa a barbároktól? Félő hogy a hangyabolyt, ha fölbizgatják, elborítja Európát 's a't.

Nem csudálhatni, ha illy tudatlanság- 's rozsz szándokból támadt fecsegések közt a whig lapok is elvesztik állásukat, 's nemcsak a ministerek tetteit, mellyek, mint látandjuk, büntelnek, hanem még a kantoniangol közönséget, mákony-csempezést, szóval mindent mentegetnek, 'sa' szerecsent is fejérré akarják mosni. A khinaiak, szegény ostoba khinaiak minden bajnak, minden zavarnak okai. Szerencsédnek tarthatod, mond az éhes farkas a juhnak, hogy illy sokáig nem ettelek meg. Te minden indiai vizet fölzavartál előttem; áruló bögésed Heratig hatott, hogy a moszkák Khiva ellen mennek, abban is bűnös vagy. Mert ki öntötte volna más mint te, a moszka fejébe azon gondolatot, hogy Bokharát előttünk elfoglalja, 's a világkereskedés régi útját az Oxus mentében, mellyre oly rég óta pillogunk, magának megkerítse. Nézd meg magad vén bűnös, magad viselete utálatos! A népjogot gyalázatosan megsértetted 's az által nekünk nagy kárt tettél. A mákony birodalmon kívül csak a tengeren, partjaid előtt ment el 's a britt fölség követétül azt kikivántad. Három milliót kellett a britt követnek fejét megváltania. Továbbá gyermekink föllét 's orrát elvágattad, vagy pedig gyalázatosan megfojtattad. A szegény, világtól elhagyott juh, az ég fia Pekingben nem óltalmazhatja magát a vörös haju barbárok rágalma ellen 's azért mos, mint jövendőben felebaráti szeretetből segítségire sietünk 's ügyvédi leszünk. A kortarsak kötelessége, azon eseményeket, mellyek az angolok és khinaiak közötti küzdelmet előállíták, az utó-korra részrehajlatlanul átbocsatani.

(A' gabnatörvény elleni indítvány szavazás nélkül elmellőztetve. Elegy.) London, april 7ikén: „Az april 3iki alsóházi ülésben Villiers gabnatörvény elleni indítványát hosszabb vitaközlés után szavazás nélkül elmellőzték, és így egészen új alakban kellend azt a főnálló parlamentu szabályok szerint ismét előterjeszteni. E' váratlan esemény miatt a Londonban folyton gyűlésező gabnatörvény-elleni társulat megkérteni határozta Villierst indítványa megújítására a husvétü szünnepok után. — A' mai ülésben Graham fontos indítványa került vitatási szönyegre a' chinai kérdés ügyében. Megnyitó beszédében terjedelmesen adta elő sir James China roppant segélyforrásit és szigorú gancsolat a' ministerek meggondolatlanúságát, mellyel illy minden józan politika elleni háboruba keverék az országot. Az igen tisztos baronet nem feledte a' korábbi kormányok azon szemfülességet kiemelni, mellyel a' chinai viszonyokat kezelték 'sa' külföldi befolyás elleni zálogolást el tudák nyomni Chinában, melly mindenkor egyik kitünőbb jellemvonása volt a' chinaiaknak. Megmutata továbbá a' szónok, miszerint Anglia és India egyesített jövedelmének legalább egy hatodát egyenesen a' chinai összeköttetésnek köszönhetni. Végre a' mákony-kereskedés tökéletes elnyomását sürgette az indítványtevő. Macaulay hadminister igen ékes beszédben óltalmazá a' kormányt; egyébiránt e' vitázat több napig fog tartani.

Franciaország.

(Burgonya-zendülés Lous-le-Saulnierben. A' bonapartista összeesküvés elnyomtatva. Elegy.) Paris, apr. 9ikén: „Apr. 2ikán Lous-le-Saulnierben vásár volt; több ember, mint mondják, a' szabadságtéren, drága áron összevásárlá a' beszállított burgonyát, és a' rakott szekereket kivitték a' városbul. A' szegénység megjelenvén a' vásártéren, már egyetlen burgonyát sem kaphatott, mi természetesen nagy zajtszott, mert ez év-szakban jobbadán csak e' silány eledellel tengetik életüket a' szegény dolgozók. Rövid idő múlva félelmesül kezdte csoportozni a' nép, a' burgonyás szekereket megtámadá és fölforgatá 's egy természetes asszony dörgő beszédet tartott a' sokasághoz és zendülésre szólta föl a' szegénységet. A' hatóság azonnal megjelent a' zavar helyszínén és katonai laktanyába menté a' burgonyás szekereket. Másnap (4ikén) már korán reggel ismét gyűlönge a' nép a' laktanya körül: a' zendülők nagyobb része asszonyokbul állott. Délutáni 1 órakor mintegy 6-százán lehettek és kődobásokkal fogadták a' fegyveresekkel előtámadó helyhatóságot. A' kocsik azonban mégis kiindultak a' városbul rendőrség kíséretében, de az előbbieket igen sokat szenvedtek a' nép féktelen dühétől. Végre a' lovakat kifogá a' nép és a' kocsikat kirablá, azután pedig egész csöndességben elszólt. A' rendőrkapitányt megsebesíték a' zendülők, ambár a' hatóság nem használta fegyverit. Másnap minden nyugton maradt. Vanois föld- birtokos és gyartulajdonost rová meg a' szegénység mint insége okát a' közel falun, mivel köz-hiedelem szerint ő vásároltatta össze a' burgonyát és ez által juttatá éhségre a' szegénységet. Azonnap esti 7 órakor tehát Vanois courlausi kastélyából már csak a' 4 fal állott; a' szomszéd faluk lakosi mindent összeromboltak ott, a' bankjegyeket megégették, a' pénzsákok tartalmán pedig vig boro-

zás közt osztottak, többen Vanois és neje ruhába öltözködve tánczoltak, 's végre valamennyi hordó fenekét beverék a' pinczékben, szóval, olly tökéletes pusztítást vittek véghez, minők a' nagy zendület idejében nap-renden voltak, azon egy különbséggel, hogy Vanois családját kimélték, és az asszony iránt tisztelettel viseltettek. Vanois kára milliókra megy. — A' bonapartista összeesküvésnek vége. A' hosszadalmas nyomozás és számtalan házmotortatás után végre határozattá lön, hogy e' tárgyban minden további vizsgálat megszűnik, az elfogottak pedig szabadságba helyeztetnek. Nyugtalanító híreket kezdnek rebesgetni e' rejtélyes fordulatról, és mondják, hogy rövid idő múlva fontos felfedőzések jutandnak ez iránt közönség elibe. — A' versaillesi fenytörvényszék két párviadal miatt több főrangu férfit fogságra 's pénzbüntetésre ítélte.

Törökország

Konstantinápoly, martz. 28. Mint Alexandriában, itt is erősen hiszik, mikép a' hatalmak sohasem tudnak egymás közt megegyezni a' keleti kérdés eldöntetése iránt. Törökország és Egyiptus elviselhetlen állapotban van, kivált az utóbbik, melly M. Ali szertelen készülletei által minden erejéből ki van merítve, és a' basasergei még sincsenek teljes számmal. Hatalmát rettenetesnek rajzolják ugyan, de azért egy európai sereggel nem mérkőzhetik. E' mellett a' vakbuzgóság kipárolgott a' mohammedanusok és arabok fejéből, 's bár igyekeznek őket a' keresztvények ellen feltüzelné, a' hév elragadtatás csak kevés ideig tart, 's a' ki szabadulhat a' katonaságtól, szabadul 's nem bánja, akárki óltalmazza az országot. Ali helyzete nyomasztóbb mint gondoljuk, ha Egyiptus még egy évnegyedig marad jelen állapotjában, végromlásra jut. Ezt Ali tudja, 's ha szabadulni akar, vagy egyességre kell lépnie a' portával, vagy pedig kardélre bizoni a' kérdés eldöntetését. Az első nem teheti, mert a' porta keze kötve van; a' másodikra nézve őt látszik pártolni a' szerenese, mert a' hatalmak még azon sem tudtak megegyezni, mint óltalmazza a' portát. Russzia a' Boszporba akar vitorlázní, ezt a' többiek nem engedik 's azt mondják, vagy mindnyájan vagy senki nem evez be, ennek meg Russzia mond ellent. Míg hasztalanul töltik az időt, Ali fővárosi hatalmas pártját derekasan izgatja, a' tartományokban is hasonló tesz; vagy kénytető szabályokhoz kell hát nyulni, vagy Konstantinápolyt biztosítani, 's ha lehet, az ellenségeskedés kitérésit gátolni, mert semmi sem erőltetni annyira Alit mint a' mostani zsbabasztó bizonytalanság. — Thiers miniszterelnökké lett kinevezetése nagy örömmel tölté el a' portát. Thiers, ugymond, egyike azon keveseknek Franciaországban, kik a' keleti kérdést illően tudják felfogni: tudja ugyan hogy a' közvélemény nemzeténél Ali mellett nyilatkozik, és a' közvéleményt ki-mérendőnek tartja; tudja hogy Franciaország érdekében áll Alit a' bukástul megmenteni; de egyszersmind jobban lelkén viseli a' francia becsületet, és az alatt szó szentségit, mintsem annyi biztosítás ellenére Alit a' porta rovására akarná pártolni. Ezt mutatja Roussin bárónak tengeri miniszterre választatása is. Pontois e' szerint hirtelen bálványa lett a' törököknek és európaiaknak és Rezsid b. egy hatalmas francia triumvirussal (Thiers, Roussin, Pontois) kecsgetteti magát. — Cremieux ügyvéd, a' parisi izraelita közönség egyházi tanácsának másodelnöke erőteljővást tett a' parisi lapokban azon ráfogás ellen, miszerint Tamás barátot Damaszkusban zsidók gyilkolták meg. „Lehető az, így ír Cremieux, hogy a' haladás és szabadszellemség eszméinek hódoló lapok, olly megfontolás nélkül, olly mohó készséggel fölveszik Tamás prior és szolgálja meggyilkoltatásának képtelen és hihetetlen részleteit, mint azon lapok, mellyeknek politikai és vallásbeli véleménye nagy messze maradt korunk megett? E' után e' hír alaptalanságát igyekszik megmutatni 's fölszóltja az egész világon levő hitsorsosít, mondják meg: van e' ollyasmí valahol a' zsidók könyveiben, irataiban, és hagyományiban, melly azon utálatos szokást tanusitná, miszerint ha keresztvény vérben áztatott kenyeret esznek, jó és kedves dolgot tesznek isten előtt? Mit építhetni, kéri tovább, rettentő kinzással kicsikart vallomáson. De két befogott zsidó pap állhatatosságát a' kinzás sem rendíthet meg. „Tizenkétszáz 's tizenöt éve, így végzi Cremieux beszédét, hogy az izlam keleten és Damaskusban fölüté a' szőlőjét és annyi sok éven keresztül illy otromba vádat nem koholtak a' zsidók ellen. Ime a' keresztvények befolyása kezd azon tájon terjedni, és nyugat előítéletei a' zsidók ellen keleten is föltámadnak. Milly szomorú elmélkedéseket költő tárgy! ... Francia keresztvények, mi polgártársítok, rokonítok vagyunk! Ti a' legtisztább türelemben adtatok példát a' világnak. Legyetek paizsunk, ha már gyamolink voltatok. Adja isten, hogy a' francia sajtó azon nemes buzgalommal, melly becsületére válik, vegye pártfogása alá a' csinosbulás és igazság ügyét.

Olaszország.

Nápoly, martz. 31. Sziciliában egyre teszik a' készüléteket; a' királyi gőzhajók örökös munkában vannak 's erősítvényt szállítgatnak, ma éjszaka két ezred evezett Palermo-ba, mind össze 30 — 35 ezer ember ment Sziciliába. A' lovasság Calabrián keresztül vonult, de a' hó 's tartós eső miatt meg kellett állapodnia. Két schweizi ezred ma érkezett Capuából 's ült hajóra. Sziciliában a' partokat mindenütt erősítik 's az örököt kettőztetik. Mit jelent mindez 's kinek szól? ezt kérdi minden ember. — A' kir. istállóbul sok lovat szállítottak hajóra, miből azt következtetik, hogy a' király, sőt a' királyné is Sziciliába menend. — Az ausztriai 's angol követ lakán nagy a' mozgalom; mondják, hogy Ausztria erőnek erejével ki akarja békíteni a' királyt Angliával.

Gabonaár: Pest, apr. 21dikén: Tiszta buza: 165, 150; —; — Kétszeres: —, —, —; — Rozs 120, 118, —, —; Arpa 98, 95, —, — Zab 76, 74, —; — Köles —, —, —; — Köles-kása —, —, — Kukoricza 126, 124, 120; — pesti m. v. garas.